

Prima instanță: Jud. Buiucani, mun. Chișinău (jud. O. Cernei)  
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, E. Palanciuc, V. Sîrbu)

DECIZIE

14 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător:

Iulia Sîrcu

Judecători:

Galina Stratulat, Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Foțsa Anatolie,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Foțsa Anatolie împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a dreptului de acces la justiție, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017, prin care a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Foțsa Anatolie și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2016,

c o n s t a t ă:

La 09 iunie 2016, Foțsa Anatolie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a dreptului de acces la justiție, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 21 martie 2012 a expediat în adresa Procurorului General al Republicii Moldova plângere pe marginea acțiunilor ilegale ale procurorilor Procuraturii Căușeni. Plângerea dată a fost înregistrată la Procuratura Generală cu nr. 11-147/11 la 26 martie 2012, care ulterior, a fost remisă Judecătoriei Căușeni pentru a fi examinată în cadrul cauzei penale nr. 2011180028.

Invocă prevederile art. 313 alin.(4) Cod de procedură penală, potrivit căruia plângerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus plângerea.

Explică reclamantul că, judecătorii Judecătoriei Căușeni au încălcat prevederile art. 313 alin.(4) Cod de procedură penală și anume nu au examinat plângerea în termenul stabilit. Or, în cazul în care plângerea a parvenit pentru examinare în cadrul cauzei penale, judecătorul este obligat să le soluționeze în conformitate cu art. 364 Cod de procedură penală.

Relatează că, prin hotărârea definitivă și irevocabilă a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău nr. 2-5441/2014 din 20 noiembrie 2014, s-a constatat încălcarea dreptului reclamantului la judecarea în termen rezonabil a plângerii adresate la 21 martie 2012 și s-a încasat din bugetul statului prejudiciul moral în mărime de 1 000 lei, deși plângerea respectivă nu a fost examinată nici până la momentul actual.

Susține că din vina instanței de judecată i s-a cauzat un prejudiciu moral care a durat pe parcursul a 4 ani și 2 luni și care se prelungește prin neexaminarea plângerii depuse.

Precizează reclamantul că este în imposibilitate de a accede la apărarea drepturilor în termeni imperativi și rezonabili, iar prejudiciul moral este un rezultat direct al atitudinii instanțelor de judecată față de plângerea depusă și termenii de examinare.

Declară că, în cazul dat este dificil de stabilit despăgubirile pentru repararea prejudiciului moral, iar în lipsa unor probe materiale, judecătorul este singurul care, în raport cu consecințele suferite de partea vătămată, trebuie să aprecieze o anumită sumă globală.

Cere reclamantul constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a dreptului de acces la justiție, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și încasarea sumei de 20 lei cu titlu de prejudiciu material și prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2016 a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Focșa Anatolie.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Focșa Anatolie și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 octombrie 2016.

La 09 octombrie 2017 Focșa Anatolie a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat că, instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că potrivit normelor procesual-civile hotărârea judecătorească se pronunță în numele legii, trebuie să fie legală, întemeiată și să conțină răspunsuri la toate pretențiile.

Explică că, instanța judecătorească este obligată să soluționeze pricinile civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica

Moldova este parte, al legilor constituționale, organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al actelor normative al Președintelui Republicii Moldova, al ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, etc. Instanța judecătorească este obligată să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Totodată, menționează că instanțele ierarhic inferioare au aplicat greșit normele de drept material și puterea lucrului judecat.

Precizează că la momentul actual, după un termen de 5 ani și 7 luni plângerea sa nu a fost examinată.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 07 septembrie 2017.

Respectiv, recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la data de 09 octombrie 2017, în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 13 decembrie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea cauzei, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a depus referință, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2018, recursul declarat de Focșa Anatolie, a fost considerat admisibil fiind transmis pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Potrivit art. 2 alin. alin. (1)-(3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului. Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare. Iar, alin. (6) al aceluiași articol prevede că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Astfel, Focșa Anatolie înaintând prezenta acțiune a solicitat constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a dreptului de acces la justiție, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului material și moral.

Instanțele inferioare au emis hotărârile sus menționate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind netemeinicia acțiunii înaintate de Focșa Anatolie.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la data de 19 ianuarie 2012, în Judecătoria Căușeni a parvenit cauza penală de învinuire a lui Focșa Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal.

La 21 martie 2012, Focșa Anatolie a depus în adresa Procuraturii Generale a Republicii Moldova plângere în privința acțiunilor ilegale ale procurorilor Procuraturii Căușeni, precum că i-a fost acordată asistență juridică garantată de stat, necătând la faptul că a renunțat la apărare, solicitând să se apere singur.

La 04 aprilie 2012, Procuratura Generală a Republicii Moldova a expediat plângerea menționată în adresa Judecătoriei Căușeni pentru a fi examinată în cadrul cauzei penale de învinuire a lui Focșa Anatolie.

Potrivit raportului motivat nr. 10/9165 din 27 iulie 2016, prezentat de Judecătoria Căușeni, la data de 06 martie 2014 a fost pronunțată sentința integrală pe cauza penală de învinuire a lui Focșa Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală. La data de 27 martie 2014, cauza penală sus menționată a fost expediată la Curtea de Apel Bender, pentru examinarea cererii de recurs. La data de 22 septembrie 2014, cauza respectivă a fost expediată la Curtea de Apel Chișinău, în legătură cu încetarea activității Curții de Apel Bender.

La data de 03 februarie 2015 a fost pronunțată decizia Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins ca nefondat recursul declarat de inculpat și menținută sentința primei instanțe. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 25 martie 2015 inculpatul a declarat recurs.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 decembrie 2015 a fost declarată inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de inculpatul Focșa Anatolie.

Respectiv, la caz Focșa Anatolie susține că plângerea sa depusă în privința acțiunilor ilegale ale procurorilor Procuraturii Căușeni până la momentul actual nu a fost examinată.

În conformitate cu prevederile art. 313 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală, plângerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plângerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege. Plângerea poate fi înaintată, în termen de 10 zile, judecătorului de instrucție la locul aflării organului care a admis încălcarea.

Potrivit art. 297 alin.(4) Cod de procedură penală, toate cererile, plângerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

Prin prisma celor invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele ierarhic inferioare corect au reținut că Procuratura Generală a Republicii Moldova ținând cont de prevederile legale enunțate a remis plângerea reclamantului/recurentului în adresa Judecătoriei Căușeni pentru a fi examinată în cadrul cauzei penale nr. 2011180028 de învinuire a lui Focșa Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal.

Prin urmare, examinarea plângerii sus indicate a fost reținută corect de către Judecătoria Căușeni potrivit prevederilor art. 297 Cod de procedură penală și nu conform solicitării petiționarului/recurentului în ordinea art. 313.

Totodată, instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanțelor de judecată, că însuși examinarea cauzei penale de învinuire a lui Focșa Anatolie a durat în total 3 ani, ținând cont de complexitatea cauzei penale, numărul martorilor audiați, ședințele de judecată în mare parte au fost amânate în legătură cu aceste motive.

Respectiv, nu poate fi reținută nici alegația recurentului precum că după un termen de 5 ani și 7 luni plângerea sa nu a fost examinată, deoarece pe marginea cauzei penale în cadrul căruia a fost remisă plângerea reclamantului/recurentului, la data de 10 februarie 2014 a fost pronunțată sentința, prin care Focșa Anatolie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal, însă procesul a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Mai mult ca atât, legalitatea sentinței date a fost verificată de instanțele ierarhic superioare, prin urmare Focșa Anatolie prin exercitarea căilor de atac a avut posibilitatea de a invoca despre neexaminarea și a motivelor plângerii înaintate la data de 21 martie 2012. Or, în sentința adoptată careva încălcări nu au fost constatate, aceasta fiind menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău și decizia Curții Supreme de Justiție.

Subsidiar se menționează că, instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În această ordine de idei se constată că alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, având în vedere că în esență exprimă doar dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Or, prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că "... art. 6 §1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes." (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Din considerentele menționate și având în vedere că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe sunt legale și întemeiate, iar motivele recursului invocate în speță în esență sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii,

asupra cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Focșa Anatolie și de a menține decizia Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Focșa Anatolie.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Focșa Anatolie împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a dreptului de acces la justiție, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu